

Награда
Десанка
Максимовић

Слободан Зубановић

Кад
будем имао
64 године

Изабране песме

Задужбина „Десанка Максимовић“
Просвета
Народна библиотека Србије
Београд / 2008

Награда
Десанка Максимовић

НАГРАДА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“

13

Слободан Зубановић
2007

БИБЛИОТЕКА НАГРАДЕ „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“

1

Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ

2

Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ

3

Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА

4

Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА

5

Матија Бећковић / ОД-ДО

6

Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ

7

Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ

8

Борислав Радовић / ПЕСМЕ

9

Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА

10

Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА

11

Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ

12

Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА

Слободан Зубановић

Кад
будем имао
64 године

Изабране песме

Задужбина „Десанка Максимовић“

ПРОСВЕТА

Народна библиотека Србије

Београд / 2008

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА ИЛИ ЗАПИС О СЕДАМ НАСЛОВА

Дорогой мой друг, я пишу тебе это письмо, потому что хочу тебе сказать, что я очень люблю тебя и хочу, чтобы ты был счастливым. Я пишу тебе это письмо, потому что хочу тебе сказать, что я очень люблю тебя и хочу, чтобы ты был счастливым.

С любовью, твой друг, [имя].

С любовью, твой друг, [имя].

Кубајило. Из заоставашине. Домаћи дух. Рејортер. Сипрашеђија лирике. Саркофаг. Save as. Поређани један до другог, наслови мојих седам књига песама личе ми на седморо деце које је отац оставио и заборавио, окренувши се још нерођеном. Најмлађе је напунило две, настарије тридесет четири године.

Дајући им имена, трудио сам се да, с једне стране, делују непретенциозно, рекао бих скромно, а с друге, да буду необична и загонетна, у сваком случају памтљива и изненађујућа. Волим кратке и јасне наслове. Што се дугачких тиче, био сам спреман да за наслов једне књиге заузмем читаву страницу, али кад сам видео да има претендената на такву идеју, одустао сам. Планирам да напишем дуг наслов који ће бити садржај читаве песме, и знам га већ, али оставимо то по страни. У сваком случају, бирао сам речи за наслове, и песама и књига, по осећању да свака реч може стајати као наслов, меркао им учинак, премеравао сваку ревизију уздуж и попреко, али увек сам наслов књиге коначно именовао минут пре штампања, уверен да није сувопаран, да се разликује од предходних, и да је непомерљив. Једном речју, бесмртан. Све сам радио с озбиљношћу која искључује сваки нехат, весело и ведро. Смислио сам, унапред, само један наслов, и то за књигу која још није написана...

Између наслова књига и наслова песама може, али не мора имати никаквих веза. Песме, заједно са својим насловима, живе као хиљаде појединаца, свака за себе, имајући задатак да испуне судбину, оно што им је аутор наменио у једном кратком часу, док је на њима радио и још

се није дохватио следећих. Ако буду имале среће, различите песме завршиће живот у једној од књига, можда чак једна до друге. Гроб до гроба, шапуће један циник. За разлику од наслова песама, наслов књиге је, у ствари, име за књижевну државу у којој песме живе свој век. Наслови књига, укратко, помажу да се боље схвати почетак бајке о стихотворцима: „Имао отац два сина, па једног послао у песнике...”

Мој првенац, захваљујући књижевном куму, добио је име по једној основној соби. Био је умирен и свеж, што би рекао Црњански. Друга књига дошла је након девет гладних година, па је, сходно томе, завредила наслов у ком доминира заоставштина. Дух неколико земаља у којима сам живео све време проводећи у једној, оличен је у трећој књизи. Следећа је била књига песама-записа, репортерска, више него што је то иком било потребно. Потом, дошао је наслов који служи сврси песничког посла и објашњава мој, како би се то рекло, песнички израз. За њим иде, верујем добар, археолошки, наслов римован ондашњим приликама живота и рада. Најзад, последњи у низу, наслов преузет је од комјутерске „иконе“ којом се жели означити нешто што ће се депоновати или сачувати. Има симболике у томе да се приликом његовог одабирања нисам одлучио за једну команду, са тастатуре, која ме, што сам старији, и све мање мислим на песме, све више примамљује. *Delete*. Избрисати.

Београд, септембар 2007.

Поезија. Потпуно непотребна, није више у моди.

Гистав Флобер

КУПАТИЛО

Милостивий Боже, помилуй нас, грешных,
всех нас, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных.

Всех нас, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных.

Всех нас, недостойных, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных, недостойных,
всех нас, недостойных, недостойных, недостойных.

ОПЕТ ЈУТРО

Нагло сам сазнао за смрт,
тима је детињство било завршено.
На под, као на покошено сено,
искоса, падају згуснуте усне.

Оивичен секундама, бледи лик
– хигијенскокозметичка нада.
Огледало лако ознојено и када,
миришљав ваздух без звука.

Драгоцено сам различит од спољног
света. (Купатило је акваријум!)
Интимна самоћа, лепршави пешкири,
влажна тишина спушта се у ум...

ТРЕБА НАПИСАТИ ПИСМА

Дуго се у рукама купа
будућа реч; већ старим.
Около, рафалом, у плафон,
промичу јутарње ствари.

До темеља, до можданих ходника
допире тај сажети напор
из оловке – куца жилаво срце.
Корача светом „КОХ-И-НООР“!

Пролазе песници и сати:
и самоубица под сисом моста;
кочи се ваздух – цури,
низ белу ногу у собног госта.

ПРОЗОР

Градови у које не могу, ствари
пуне пијанства предају нам знање.
Шуштања мукла изнова почињу;
крећу следећа времена, у ствари,

разапињу једра. Ваздуха треба!
(Били смо деца када су донели
на словима танушних ногу, у причи
размакнут простор – парче густог неба.)

Зато, у мрежу ока улеће плави скок
– отпадају неравнине. Мирише
поподневни час. Излива се двориштем,
олистава, узноси љубавни сок!

Заустављам замах и узимам жилет.
На овом месту (само срце песме)
сечем полако рупу – прозор; он каже:
„Галама упија облак и гугуткин лет.“

ФИЛМ ПОЧИЊЕ У ОСАМ

На зиду промакне прилика:
гледање је тиха разонода.
Мање у огледалу влада,
брза, покретна слика.

Речна партитура – дубоко,
ћути напољу, у пољу;
жути се само, као злато
видљиво свемирско око.

У мраку речи звуче.
Сад: Како се мучим!
Кад се упали светло
кроз главу зафијуче:

Гутенберг је одевен у гуњ.
Блистав, навијен, свет,
чист, провидан систем!
Полако се намотавам у њ.

ОБДАРЕН ЋУТАЊЕМ

Натапа киша живац сијалица.
Откуд само толико суза?
Неспретни су покрети небеских блуза
пред гомилом димњака – лица.

Светлост у ноћној труби се гуши:
миле сати оне која неће
обичну реч. (Дрхте од среће
градских капија лимене уши!)

У ДЕСНОМ УГЛУ

Најпре (обилан ручак, доста вина),
о томе не размишљајам.

Град -- гомила посивелих домина,
пун прљавог небеског штофа.

У ухо се сручи киша: звуци
од којих се глава више опија.
Пустили су радио. Низ зидове,
низ одеда цури – филхармонија.

Колики је напор руке
да створи тишину?
Треба пронаћи властитог
таласања музичку шину,

марширати кроз туђе смрти.
У обиљу жица остати миран
сасвим доле, у десном углу
ваздух је априлом истуширан!

ЧЕКАЈУЋИ ДРАГУ

Ово је Фотографија: Испред
клизи озбиљан празнични концерт.
Чекамо нашу стару, добру драгу.
Чиста је измишљотина како лет

маште може дочарати ход ствари.
Из утишане стрепње јуриша сећање;
прве усне, зној испод пазуха.
То одаје – задимљено стање.

Коначно сам свестан, даљина шкољке
изазива облик у који тону
мисли затвореног прозора: Она стоји
жута, усијана као лампа – у салону.

Свечано се светим. Задихана,
песникова смрт стиже и притом
крајеви блузе лепршајући додирују
нежно месо. Да причамо о том?

ИЗНЕНАДА ПОНОВО СИМОНИДА

Седимо у зеленој башти.
Манекени нуде комплетно лето
клатећи истргнутим боком.
Као нож улећеш у текстил.

За столом набрекле свеће.
Ту ступа интиман облак.
Грло, левак – од среће
наздравља првобитној лепоти.

Не схватах, презнојава се гест.
Нема више неоткривених истина!
Лепотица у трамвају бр. 6
уноси немир у коитус шина:

надимајући црвени слух
еритроцити јуре властити сан
завукавши истрошен ваздух
у своје парно купатило.

ИЗ ЗАОСТАВШТИНЕ

1) *Друга и трећа страна*

2) *Друга и трећа страна*

3) *Друга и трећа страна*

4) *Друга и трећа страна*

5) *Друга и трећа страна*

6) *Друга и трећа страна*

7) *Друга и трећа страна*

8) *Друга и трећа страна*

9) *Друга и трећа страна*

10) *Друга и трећа страна*

11) *Друга и трећа страна*

12) *Друга и трећа страна*

13) *Друга и трећа страна*

14) *Друга и трећа страна*

15) *Друга и трећа страна*

16) *Друга и трећа страна*

17) *Друга и трећа страна*

18) *Друга и трећа страна*

19) *Друга и трећа страна*

20) *Друга и трећа страна*

21) *Друга и трећа страна*

22) *Друга и трећа страна*

23) *Друга и трећа страна*

24) *Друга и трећа страна*

25) *Друга и трећа страна*

26) *Друга и трећа страна*

27) *Друга и трећа страна*

28) *Друга и трећа страна*

29) *Друга и трећа страна*

30) *Друга и трећа страна*

ПРВА ПЕСМА
(Невидљиви посао.)

Овде су снежне обале где промичу дани.
Суснежица дуж улица.
Небо као сто дугмади на пиџами.
По удаљеним градовима, градови су удаљени.

У низинама снег, на планинама киша.
Сточари, туристи, магистрални путеви.
Воњ бакалница и грижа миша.
Уместо поезије преузимам одговорност.

ДРУГА ПЕСМА

(Удар у срце.)

Није било очевидаца или су били ретки.
(Ствари треба мењати да би остале исте.)
И није било сновиђења – усред дана
видео сам их, негде, крај кафана,

припремали су прво Саопштење.
Биће објављено све пре заборава.
(Панорама будућег света,
лево у десном углу, обична трава.)

Претходно десиће се атентат:
(срце тек шушка ко трска),
шкљоцнуће небески апарат
и на тај начин почеће пљусак.

(Осећам се помало напуштен од њих,
без директних веза.
Једино је бела бреза, прекопута свих,
чини́ла са мном историјско језгро.)

СЕПТЕМБАР

Другови, време је! Лето
цело после подне пада ли
пада: челични образ града,
гадно се, видиш, озледио.

Наравно: на јесен личи,
набрекне све што рекох!
Град је лупа – наша кожа
хода градом увеличана 2 X 1:

На јесен личи јер –
набрекне све што рекох!
Шуми једрина умом –
и папир, лаком –

верује у нежност
линија. У дан који
тражи санак пусти, ал
неће то наћи, никад.

ОТКУЦАЈ

За Л.

У мојим борама хиљаду је мртвих.
(Откуцаја – међунамабудиречено.)
Сви ће заједно, натраг, углас.
Биће много, лепо.

(Воњ, песме у нама.)
Усред строфа иза свих, мокрићемо.
Преко сопствених портрета, мишића,
пазећи, да нас не обману

праве намере: наши песници
све су, тобож, покушали,
у зноју казаљки; кандирани,
неки су и плакали, заиста јецали

у мокрим канцеларијама духа
као нарикаче на спроводу,
озбиљни, озбиљни, пуни
миомириса који очарава њух.

НЕКАД!

Решио сам да живим, дуже него
песници пре, из туморних антологија.
То дозвољава Уметност. Речи
које осећају завист, ужитак.

Некад: са уздахом, у грчу,
са голубом у каверни, с пупком
на небу. Мишићаст, некад у
грозници, набрекао у ноздрвама;

некад – без самољубља у
јутрима летњим, некад без
грехова у збораним сатима.
Некад, без пуштања брчића

плодности, у слузавим вртовима,
ватри, ваздуху. На земљи,
шта сад, без невиних година,
пред законом бољих песника.

УВЕРЕЊЕ

оцу и сину

неки, авангардни песници често
заборављају родољубље – осећање
између радног стола и кухиње,
између глагола и ћутања, у

мирису дуња на орману или,
у инструментима поезије. Опис
перлона је – гастарбајтер km^2
опис родног краја увек је –

испуцана земља, траг ратног
повечерја. Савремено, родољубиво
песништво није опис – патриотизма
него опис народне кухиње.

а има оних, уверења, која
обећавају уточиште: о чистоти,
о држављанству, о војној обавези
или о недостатку, љубавном

и сл.

УРЕДНИШТВО:

У блесак. У гнездо
књижевних речи. У страх
од самоће. Исповед
биће улазак у списе.

Ко: пољски нужници зјапе
уредници. И гомила хартије.
И леп Песник ко: мува
која слетела – није.

Траг графита и смрад снова.
Проза наше младости.
Ридање о добром слогу
на крв што мирише.

И понекад улазећи одмах,
душа се сети оног Друга-це
чије се лице памти,
али стихови, не више.

ТАПЕТ

За С.

Нужан смештај, рано умирање.
Узимај своје алатке. Мирише
на рику бивола, сумрак –
перика – ноћ – на – глави,

њушка природу. Овде, спава коњ,
овде носорог, ево косе,
удубљења длана, твог креча.
Киша као јапанска: реченица.

Дуга као политичка: фотографија.
Остајмо овде, поред гласа
мистрије, испред лепоте тврдох
фасцикли, наглих линија. Строг,

био сам с тобом, моја
нежна, озрачена, појели смо
1 000 000 000 зрна пшенице
да мењамо зид, наоколо.

А ТО ЈЕ

Очевидна је моја величина
и беда. Искушења, сумње.
Сличан псу и мачки. Лишен,
правог догађаја, поноса.

Биће то мало кад будем мртав.
Имам смишљених врлина, нпр:
нисам несрећан. Мој нагон
диже ме до складишта срећних:

у сенку спретности, трешања,
у мирис лозе, бадема, у хрскавицу
сунчану, млаз, маст и корен.
У геометрију земље, ускоро.

Ускоро ћу остарити и бити
поново дете. Остављају ме придеви.
Не жалим. Једино,
једино за Трећим лицем.

СВРАБ

За М.

Устајем. Го. Стајем с ле-
-ва испред умиваоника.
Тако. Лепет пчела се-
-ва испред тучка љубавника.

Јасно је зашто. Дотраја-
-вам. Зато не спавам.
Зато такоолако развеја-
-вам девичански дах.

Не будем ли више дисао
ни страх нећу осећа-
ти: бледе капљице смисао
друге ће коже миловати.

Трљам се. Тако. По слу-
-ху. Таконекако ко лист
кад примакне се вазду-
-ху.

ОТОК У.
СУНЦЕ. ЗНОЈ. ЖЕЉЕ

Кад хоћу да видим острва, затварам собу:
испод врата силази вече –
ослушкујући. (Тако раде они у гробу.)
Под окнима пени море-гледер.

У дворишту на другој обали,
жар цигарете је сјао;
(нечији тепих – боксер
на конопац је пао.)

ПОДРУМ. УГАЉ.
НА УГЉУ МАЧАК

Дешава се, усред дана –
не видим (испред себе) ништа.
Са светом везу одржавам
помоћу ходника и степеништа.

Само, каткад, ко зна зашто
сетим се неких лица.
(То неко је, нагло,
одшкринуо душу, сијалица.)

Заблиста (тада) унутрашњост
паучине, намештај стари,
мирише купус, новине –
(свет одбачених) ствари.

Тек касније (у позни сат)
као да се не ремети ништа
блесну, (или то превари мрак)
крвава пацовска обданишта.

ПУТНИК ДРУГЕ КЛАСЕ. ВОЗ 4529.
КАРТА ВАЖИ ДВА ДАНА

Не марим за далеке пероне
на којима старе генерације.
Затим не жалим оне
што по ходницима стоје.

Читам своје новине. Имам
посао. Надесно чешљам косу.
Од прошлости само носим
набубрелу брадавицу на носу.

(Јабуке цветају дуж пруга.)
Ја касним (али на трен.)
Вагон је као црна птица
између две јабуке заустављен.

СИНОЋ –
(хроника)

– касно, дошли су рођаци:
када градски месец већ
ишетао је. Занесена (гола)
у углу, шаптала је пећ.

И већ, спремала се породица
да својим испарењима
испуни ноћ; у кухињи –
славина, дисала је с њима.

И: мало светла слило се
из овог дома – у пусто двориште
на мрки плот; звездано било
само је, одозго – намигнуло.

А кад су легли и када мрак
притисну чела – смислих
како недостаје стих –
не већи од мрвице са стола.

ДОМАЋИ ДУХ

Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,
Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,

Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,
Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,

Свети, свети, свети, свети, свети,
Свети, свети, свети, свети, свети,

У гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,
У гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,

Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,
Гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,

У гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,
У гласиој, гласиој, гласиој, гласиој, гласиој,

ПИЈЕЊЕ ВОДЕ

Напољу, мрак у црној хаљини.
Грлим, све, што под слова дође.

Заоставштине, и зимске топломере,
Да бих – у – дан – сишао, препорођен.

Свет – мењам – дабоме.
Промене се не догађају мирно:

У кухињи – (као-из даљина-воз),
Препун лонац засвирио је химну.

Не – није ником до сна – стало.
На ноге стајем. Да бих –

У чаши јутарњој – у стаклу, срео
Свој дан, и мрак, у себи.

ПОРТРЕТ УМЕТНИКА

На – сред – неке улице – небеса нека.
Лупкају предмети. Време – у сивом.

До сад сам, у јелу, уживо.
Знао – за један лик – и – заборавио.

Знао – о непрочитаним чудима.
О вратима, којим затварао сам сенке.

Сутрашњег дана, напунићу хиљаду година.
Смрт нагриза – и – даље, страсно,

Без престанка – и – једино цвет
Забоден у вазу – и – даље, гледаће, ужасно.

Из земље – никла, или са неба – сишла.
Што потврђује. И нас није заобишла,

Јер – живот је њен,
Препун детаља – коначишта.

Али, не толико описа, слободно уђи.
Нагази, добро, степеник туђи.

И ако – по мало, наopak биће
Пристанак, на однос нужни:

На нама није – да је волимо – и није
На киши да – прозоре – њене бије.

Јер – она не сакрива прозу
О станарима – напротив – пева о њима.

МАЛИ ПРОБЛЕМ

На коју год страну – кренем да ходам
Увек сам кружан – и – тако се вртим.

Сигурност је соба, неподношљива, можда.
Таква је – сигурност – смрти.

У облаку – рупа, из ње – сврака.
Нагнула се и – у живот се враћа,

За углом, злослутно. Из мрака
Светлуцају маказе, комшије кројача.

Ући ћу – преко пута – и сести, полако
Гледајући – низ степенице сићи,

Затим – гледајући – опет, тако
Изљубити се с историјом и отићи.

ДИЈАЛОГ НА ПАРКИРАЛИШТУ

Преко рамена, пролазник гледа –
Говори – кроз вреву јаку –

Звечкају речи – али – ја се не дам
Помести, подижем круту јакну

У једном пасажу: –
У металној мрежи –

Црна кеса – у средини – лежи
Јабука, трула, што гњила, није већа

Од шљиве. А – и та – шљива,
Замишљена – плава – више не уме

Да ме задржи – ту – у неону, бива
Близина њена, даља од њене шуме.

ГОВОР ЈЕДНОГ ЋУТАЊА

На стакло, наслонило се, пролеће.
Познаје се – по томе. У кући овој

Сто је празан али – моја моћ донеће
На њ. непотрошена слова,

С друге стране зида – још се сећа
Јутра, свеж, букет, у јутро убран.

И – још стоји право – иако нема плећа,
Још увек загладан, у природни екран.

Ко жив, створ, доиста
Тек научен – да – пејзажи,

У њега и два-три-четири листа
загледани, другима кажу – не.

ЗИМА, ВАЛЦЕР

Пада – пада – пада – снег, по стиховима.
Осим овог белог, мало друге боје

На грађанима. Као и увек, има –
Има више људи, него нужно што је.

Кад – бели прах – сасвим лагано пређе
Градове и – аутопут смрзнут – сине,

Тада неће ни бити, законите разлике
Између нас и – оног што мине

Туда. На крају, истог дана,
Дана додирнутог, некако, нагло,

Глава песникова, зањихана,
Клонуће – ваљда – ваљда – с надом.

ДЕЦА, ОГЊИШТЕ, ДОБАР РУЧАК, ЦРНА КАФА
Joyce

Деца, огњиште, добар ручак, црна кафа.
Кренуше, најзад, за мнош. Смело,

Као – кад гусака низ, низ падину,
трком силази, у село.

Каква их то, чврста веза, држи сада
Овде и – одједном, у дну соба.

Зашто не истрче (као гуске) напоље,
У маглу, јутарњу, из-овог-доба,

И – од – радости, не врисну у – глас.
А да се – по одређеним законима

Поезије – та цика – суноврати,
Збиља, у нас.

РЕПОРТЕР

ДОГАЂАЈ ИЛИ ПРОЛОГ

Проценио сам величину времена.
Треба му рећи хвала – делић.
А – о – народима, тек узгред,
Кљуцнути срдачно као-детлић,
Крст ил ексер, секира ил мед,
Макар-запевао-макар-заплакао.
(Ово, што сам мало замуцао,
Није историја – и – није пакао.)
Не треба ми заокругљена судбина.
За поезију – ни – паре не дам.
(Ја сам становништво где има
Прехладе, рачуна и погледа.)
Проценио сам – закон – тестера,
Јечи, тако се оглашава мера.
Тако опевају овдашње – да
Страшни синови малих народа.

ПРВИ ПУТ ОВЕ ГОДИНЕ
ПОСЕТА СА ОТВОРЕНИМ ДИЈАЛОГОМ
Пред договором. – Сарадња ће се наставити.
– Важно саопштење

Новине говоре – како је – званични
Део боравка окончан – посао (без мене)
Обављен, у знаку узајамног уважавања
И са много добре воље с обе стране.
Свакога дана, (када се пробудим)
Помислим, какав је преда мном дан
И желим себи толико сусрета а с њим
Оно, што ми се у сновима десило:
Да сав тај спољни свет, страшни век,
Људи уплашени и људи добри,
Улице и таленти, учине посету
Мојој – измученој другарици, Поезији.
А најпре да се сам сусретнем
(Са собом), да говорим и слушајем,
И да то буде од највеће важности
За односе са суседном истином.

РАЗМЕНА ПОРУКА

Договорена сарадња. – Корисна размена гледишта

Прошло је доста година.
Наши су – односи – достигли
Висок степен развоја:
Још увек читамо песме.
(Нећу се мешати ни у шта.)
Израђају проверу времена.
Мој документ, остаће метафора:
Сунце у окну – окна нема.
А ти, држи се важећих принципа,
Удри телеграм, тресни жицу.
Нека ти мелодија не буде узалуд,
Као да имаш све што немаш,
И – наша сарадња биће незаменљива:
Со – за воду, голуба – за копца,
Корисна размена гледишта,
За нашу добробит и нашу ствар.

ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА
НА БУНАРУ ДАШЧИЦА
Пи ладне воде и пази на ведро

Наше су успомене, као дашчице,
Укуцане, на груди облака.
Оне нас познају: у интернатима,
У хотелима (између одласка и конака),
У речима, усред винограда:
Дечак, окренут наглавце,
Посматра воз, ледину,
Птиће – голуждравце,
У земљи два сагњила кромпира,
Кошуља на бунару (вештачки памук),
Наковањ, чекић, шешир и брк.
У позадини: ћутање, гроб и мук.
Постоје, упозорења утиснута,
За будуће жедне и жељне – зрака,
На облаку су утиснута,
Пре прве жеље, крика и корака.

ИЗВЕШТАЈ – ПЕСМА
ЈЕДНИ МЕЂУ ДРУГИМА

У којој се пева о узвратној посети. – Географија уживо

Одали смо, Пошту, једнима и другима,
Положили, заједнички венац.
Другима то неће бити дато,
Свет се осипа по улицама.
Као код људи ослобођених љубави,
Наше сенке постају историје.
Док ти (пред спомеником) пружам руку
Мирише рузмарин, сат откуцава.
Колико је-убијено-без борбе,
Колико-је-рођено-без-љубави,
Колико-је-неприлика-и-несрећа,
Колико-је-прогнано-с-разлогом.
У нашим земљама, посматрају,
У топлим домовима, овај чин,
Као што нас овде, гробови
Гледају, мирно и са одстојања.

ОСВРТ
ТАЧАН ИСХОД

Одушевљава ме месарски помоћник
Својом секиром – говором – међу костима,
Кобасицама и тачкама крви
Које подсећају на цигле.
Тако је некад усред равнице
(С прага сам гледао, из даљине)
Замахивао деда у ковачници
И знаке спуштао на сељачке хаљине.
Сад су сви замаси изједначени.
О кукама месо виси ко с неба.
Замаси секире као замаси историје
Увек погађају где треба.

УКУС САСТАВЉАЧА
ПЕСМА ЗА ТРИДЕСЕТ ПЕТ ПЕСНИКА

Неки ће, од нас, надживети друге:
Све се мења (шта је било
Било је), и неко (у дане дуге),
Гласно, презиме ће нечије изрећи –
Час неком (од нас) – слободно
Опростићемо надахнуће (сумњив стих)
Јер је аутор, јамачно (због тих
Песама) патио у животу, крадом.
Шта очекују, у приликама несигурним,
Читаоци, (певати док сам у дугу до носа,
Неозбиљно је), суседи, верна љуба, роса
Усред винограда, орах на крају пута –
Неки од нас засијаће (ко из дуге).
Зато, уништићу ову песму, забранити је
С разлогом – тако ће и (за друге)
Писање песама постати нормалан посао.

СИЛАЗАК ЦИГАНА НА ПИЈАЦУ БАЈЛОНИ ИЛИ КОМШИЈСКА БАЛАДА

Један, с цигаром, лењо.
Други, на леђима, огледало.
Низ стрмину – истовремено,
ишли су – гегајући – на пијацу.
Окна су на изложима блештала,
кришом зверајући у птице.
СТИГОШЕ, у исти мах,
до прве тезге и до бакалнице.
Кифле и переци, першун,
крв што се у шахтове слива,
шала и узвици жена, оклагија,
о ревер окачен мирис каранфила.
Један, с пикавцем на уснама.
Други, огледало спуштајући до тла,
рекоше, првом купцу, на уво:
Поезија је од данас мртва.

КЊИЖЕВНА ВЕЧЕРА НА КРАЈУ ВЕКА

Ово су, велики залогаји, за нас,
ал мали за песму.
Јаснији – сад – иду – дани.
Млаз је управо упрскао чесму.
Народ, по обичају, предвече,
у градове себе расељава.
На столу се алкохол затече.
Пијачни дан, важнији од доба
у плавом неону.
Крвари, нова породиља.
Звижди отправник, на перону.
Мирис књижевности около воња.
На крају – са веранде
мокрим – у – зачешљан врт.
У нови век, низ олуке,
цури, новановцата, смрт.

СТРАТЕГИЈА ЛИРИКЕ

АДРЕСА

Ствари сам присвајао гледањем,
тако сам учио старење.

На простору таквом (не мањем)
месец је званично – тачка.

Спољашњи свет био је коверта –
лизнуо сам њене ивице.

Хаос и ред, закони, хармоније –
избријали су ми, до кости, лице.

(Око света голо је – око.)

Као срце – унутра – што је
спој таме и светла – високо
звезда – свет такође мој је.

Решићу – адресу на планети.

Погледи су се сажели –
писмо, натпис и жиг на монети
више нису упућени мени.

НА ПРАВИ НАЧИН ЧИТАМ

На прави начин читам – писмо
одмичући од очију – папир даље.
Тим што примакнути нисмо,
отварају се правилности (историје).

Одмичем се – даље – у висину
као у дно лонца мехурићи –
ту се слију – ту тек – сину
ознаке птица – ствари у целини.

И сва (градска) знамења се ломе
у стакленом погледу мом –
тако – трамвајска звона звоне
да будућности означе помен.

Тако се удаљујући – истодобно
на шинама поема пише:
оно што ветар разноси кобно –
то су листови из биографије Бога.

СВЕ ВИШЕ ЈЕ СЛИКА У НАМА

Све више је слика у нама
и стално расте збир – свих
задатака упућених мени.
Около – све више је мртвих

ствари – живих – све мање.
(Светло остаје језик звезда.)
У стварима – себе сам откривао:
на стовариштима – волео гнезда.

Испред мене мир улице стоји –
исти принцип изнова–износи:
свет излога ништа не издваја
нити оштрини погледа доприноси.

Стратегију лирике јачам
кад закорачим – у леје –
где земља је прошлост –
и – будућност земље где је.

ПЕРИОНИЦА „КОМПРЕСОР“

Колона тутњи – док се пара
бензина мота около здања –
из контејнера дим се помаља
тајно – без оправдања.

Ћути – нека те не чуди
механички живот што кипти:
знаћеш – шта стиху нуди
густина моторног уља.

Ко океан – барице – ту дрхте
откривајући истину – (дању)
о онима што на точковима
клизе ка миропомазању.

ЛИРИКА, ОПЕТ

Док узбрдицом града ходам,
као да свима дугујем много –
дану немам шта да додам,
дах (свој) осећам за ногом.

А знам углове, улице–правце,
трг, који ме никад није пратио,
радост, дрхтање, дисање и страх –
све сам то речима платио.

И знам, све призоре –
за којима сам само махнуо.
Поразе, векове и поклоне,
што их, ни оком, нисам такнуо.

СНИМАК ДИМЊАКА ТОПЛАНЕ ПОРЕД РЕКЕ

Више од свих кућа – бакалница и пошта,
тераса, улаза, облака и вода,
и – више од самог сунца и свода,
саградише торањ изнад стоваришта.

И – сад, разуме предмете неме –
што испод (његове сенке) леже,
и – цео живот упиру поглед горе,
и – немоћни, у сјајни предео стреме.

Сад он лебди над мојим животом.
И – гледа – како употребљавам обичаје,
традицију, како с генерацојом трпим,
шта мислим – губим – љубим, а потом,

срећан ко онај ослобођен море,
исправи се још више и вине, још горе.
И – као милост, на сва наша лица –
спусти се његова црна перјаница.

ГРК ТРАЖИ СОБУ

Тамо – далеко (где – лимун цвета –
жут) моја мајка на север гледа:
онамо – где само срце леда
опасује – липе – тополе – и дуд.

И овде – старице – мараме
црне носе – беле се манастири.
У овом граду људи су маслињаци,
једна капија из друге вири,

реке као реке – пливају у море,
млаз прска говорника крај чесме,
овде се расипа: крв–у–светлост.
(И поштари, овде, записују песме.)

Тамо – далеко (где – лимун цвета –
жут) моја мајка на север гледа:
онамо – где само срце леда
опасује – липе – тополе – и дуд.

ЦИГЛАНА НА КРАЈУ ГРАДА

Пред мрак, кад је души боље,
док се још тумаче говори – у дану
уримован у будуће звездано поље,
кроз блато, угазих у циглану.

Крај ње, изговорен стих
тутњао је као воз – у ноћи
клопарале су дугачке приче
одузимајући сан свакој самоћи.

Слагао се у њој живот, по циглама,
зид–на–зид и опет, спрат–на–спрат.
(Бабе су сјајним иглама
на цемпер додавале папрат.)

Оклизнувши се век је пао
ризикујући да му новине објаве ране.
Али нико не објави да је – стао
у срце румени одсјај циглане.

ЛИЧНА БЕЛЕШКА

За Миклоша Рагношија

Кад ме буду нашли, с бележницом у цепу,
на којој из сваког слова ново клија –
откините страницу неисписану, чисту,
нека без мене ваш живот упија.

Изговорите ли речи просте –
по критичаревом уверењу објективно тачне,
јасне као образ старих планина –
нека (на јарком светлу) блесну мрачне

ваше срамоте, досадне патње –
и јесења разрачунавања дуга.
(Време признајем за домовину.
Песма је моја уједињена туга.)

Кад ме буду нашли, с бележницом у цепу,
и кад по рукопису познају да сам то ја –
вратите ме ко личну белешку у земљу
где су бразде и гробови истих димензија.

ПРЕМА ЦАРСКОЈ БАРИ

Михајлу, аласу

Пада светлост, преко канала диже се пара.
(Уз насип – корача стаза – заједно с гранама.)
На старим сликама такво светло се стара
да објасни време (и–стази–и–нама.)

Падају опаске док поред мене
стари пањ ил трска опасно заблиста.
(Ватра пуцкета: из летње врућине.)
На крају најлона трза се овдашња глиста.

Ми идемо – даље – ко крвници –
у воду где мами нас сопствени лик.
Онај одозго то одобрава јер је на крст
прикован – уз неми, рибљи крик.

(Спушта се вече – даљина црвена од срама.)
Фркће окисо коњиц и журно граби к нама –
и јато црних слова тражи спас:
изнад канала што блеском упозорава нас.

ДИВАН ЈЕ КИЋЕНИ СРЕМ

Помрачина легла – на окно ко киша
јучерашња – нагла – а данас тиша.
Не могу смислити ништа – боље:
граматичке сузе капљу низ поље.

Месец се (ипак) надуво –
ковач – заденуо мех за уво.
Срем–Срем–Срем – сам спава:
неон – одозго – обасјава

не равницу него бол над тмином
што је у њиву легао – за судбином.
Срем – сам спава – у сну дубоком.
Свет надгледам – његовим оком.

БЕСАНА НОЋ У ДОМУ СТАРАЦА

У предсобљу смрти, наслоњене-на-кестен,
старице ми узеше меру.

Дошао сам у оглодани предео: у јесен.
Гране се обесиле о вране.

Лепо време да се не деси ништа.

На ходнику – збор – нанула бруји.

Прозор се црни ко црни понор –
у њему лонац (са чајем!) зуји.

Коме да певам – и чему – нагло
разговор (разни) у овом стану.

Ствари су подетићиле с првом маглом:
речи су јасније по дану.

КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

The Beatles

Мало детињства се плави
у очима ал жури да га смени
празнина – на столу (дрема)
бокал са вином руменим.

Уста су строга ал ћуте.
Доста је с два-три стиха само
истину изрећи – а после стати.
(Алат остави на место – тамо.)

Сенка та на челу
вероватно се грешком стече –
ал у сумраку и она се губи.
(Све се мења и све тече.)

Жена размешта кревет
и о зимници мрмља у тами.
(Јутро ће стићи ал још брже вече.)
Мртво озбиљно теку дани.

БИЛО ЈЕ КАСНО

Било је касно – заиста доста.
(Месечева глава била је округла.)
Вративши се кући – на самом улазу
угледах натпис – улаз иза угла.

Остављен – као детињство (у рату)
(очајан) као слепог колосека крак,
иза угла је на мене зевао.
У оку његовом црнео се мрак.

У мраку (црњи) део мачковог репа
хигијену је одржавао помоћу степеништа.
(Заједно нас је држала навика слепа:
где смо ушли – и да изађемо.)

Тако црни – зурили смо у празнину
као у незнанца – црног лика:
у ствари (преда мном) усправио се гроб.
И тражио да одиграм пролазника.

У то стакло свакодневно зуре
(покрај бакалнице и раскрснице)
сто-двеста људи – у пролазу
намештајући фризуру (неко и лице).

Кроз врата – широм
улази светло (одговори) – пиво тече.
И сви остаре још мало.
Онај покрај нужника – за вече.

Један је крст ту утиснут –
(столњак разапет на ветру).
Полу-речи највише значе
кад се прећутани сретну.

КАПЕЛА ПОРЕД БОЛНИЧКОГ ЦЕНТРА

Застадох, нагло, у шетњи,
(сличан – стаблу у оближњем дрвореду).
У зграду, што се ту створи –
улазили су као у тајну, по реду.

Светло се бацило укосо, у шибље –
а још није било време зиме.
Народ је около стискао шаке
бележећи шапатом неко име.

И као кривац – затечен – у том чину
уочавајући разлику ону:
„између трена пред бродолом
и трена кад брод потону“,

схватих да пролазим случајно –
и да је улица прљава, до сржи.
А да ме као учитељ строги –
сунчани зрак на оку држи.

ЖИВОТ У КОМПЛЕТИМА

За М. П.

Доста сам провео са њима.
Научио сам нешто из тог света:
живот у комплетима сваком
одређене ствари одгонета.

Често су ме у ноћи
слагачи частили пићем.
(Пакете новина нисио сам
клатећи се целим бићем.)

Слушао сам једне и друге.
Упознавши политике разне
преко на пиво склањао се
избегавши разговоре празне.

Научио сам нешто из тог света.
Свако нека сам одгонета
мапу жилица листа –
бежећи од комплета.

ΣΑΡΚΟΦΑΓ

Εἰς τὴν αἰὲν ἡμετέραν πόλιν
καταβύθου ἀνέστης καὶ πάλιν ἔστης,
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν

Εἰς τὴν αἰὲν ἡμετέραν πόλιν
καταβύθου ἀνέστης καὶ πάλιν ἔστης,
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν

Εἰς τὴν αἰὲν ἡμετέραν πόλιν
καταβύθου ἀνέστης καὶ πάλιν ἔστης,
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν

Εἰς τὴν αἰὲν ἡμετέραν πόλιν
καταβύθου ἀνέστης καὶ πάλιν ἔστης,
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν

Εἰς τὴν αἰὲν ἡμετέραν πόλιν
καταβύθου ἀνέστης καὶ πάλιν ἔστης,
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν
καὶ τὴν πόλιν τὴν αἰὲν ἡμετέραν

ВЕЧЕРА НА СУМАТРИ

Ево још једне жене песника,
наравно не жене која пише песме,
већ која стих трпи, док из чесме
млаз опонаша запремину шерпе.

Да ближе објасним: дакле, то је
сенка створена због поезије.
Она распрема ствари, по кући, које
песник из своје сенке разбацује.

Сва топла, у мирисима кујне
сређује разбацане слокове
данашњег ручка, тресући стогове
мрвица на именице и придеве.

Сигурно долази нова зима –
чим се песник претвара у обућара
док она у руке конач узима
и ћутећи призива дугмад.

У свему, све пролази на смену:
ври чајник и уз писак, и пару,
кроз већ тамну собу у косу њену
распе, бледи, трозуби, зрак.

У ОЧЕКИВАЊУ БОМБАРДОВАЊА

По Константину

Кад је јављено да сигурно долазе,
из правца мора, још пре зоре
сиђосмо у црне подруме
носећи хлеб, новине и транзисторе.

Лако је пешадији, она оде
у шуме с оне стране реке.
И наше вође су преко воде
отишле на нове преговоре.

Зато по свим правилима у хад
кренусмо без панике или страха;
можда се само у два-три маха,
јаче залупише комшијска врата.

Докон свет, доле, разговор започе
између каца, дрва и старих када;
једна бледа бака показа слику
из дана док је била млада –

и неколико сати једни другима
поверавасмо се ко на исповести.
Тако готово пречусмо вести
са границе, да бомби неће бити.

Ево, већ се и смркло,
а нема помена од бомбардера.
И шта ћемо, сад, без њих небеских?
Изјутра почеће нова ера.

ОЛУЈА НАД ВАКТАРНИЦОМ

Прво се, ко зна зашто и откуда,
све до рампе, сјуре пуни жестине
оловни облаци загледани у вртлог,
где и последња од свих боја гине:

ту и тамо, у висини сишлој до земље,
засветли кобно, бледи образ кесе
или се, на часак, у празно искези
лице-летак из градова донесен.

И нигде никог да потврди истине
слика расутих по истинама прашине:
празне њиве и виногради, и дрвеће.
Празан воз одбегао низ мокре шине.

Луталица само једна, глува кучка,
не хаје за удар грома, нити се боји.
У самоћи, испод дуда она стоји;
усправљена, уз друм, као распеће.

Копајући темељ за раскошну вилу,
радници најбоље на призор у зиду
окамењен – љубавни пар – заувек
затечен у свем откривеном стиду.

Одложише алат; предрадник најближи
у хитњи отресе шаку земље с њих,
искусан ко учењак или песник традиције
пред којим се испречио модеран стих.

Након мало тишине започеше коментари.
Уздржани прво, затим са смехом у слози,
надвикивали су се о изгледу љубавника,
њиховој наготи, страсти и лепој пози.

Само се јадан од њих нагло диже
и оде у хлад; мислећи да је намах
угледао, у чину свима дотад скритом,
лице одавно претворено у прах.

КУЋНА АУТОПСИЈА

У светли, недељни дан, кад зазвони
пејцер, будилник или заборављени звоник,
размиле се ка местима одређеним, они,
тражећи од природе део њене надмоћи.

Јурећи тако низ стазе и полигоне,
да неку вежбу прескочили не би,
понављају у себи стално исте мисли;
свак је једно све сам себи.

И читав предео свету бива јаснији,
сваки покрет бескрајан и вечан –
као да ће трајати, чини се док,
облак понад глава чист: млечан.

По природи ствари творца то не занима.
Рекреативно он навија црни грамофон:
озбиљан концерт по ручку да слуша има.
Молски зуј муве у кући далеког мртваца.

НА КРАЉИЧИНОЈ ПЛАЖИ

Три мушкарца у добрим годинама,
са занимањем од филозофа до песника,
омогућују да читалац лако преслика
једну од светлих, летњих слика,

док они готово кришом зуре у жене,
обнажене, „витке и не претерано младе“,
ширећи ноздрве од мириса рибе пржене
на уљу, одмах за порцијом крменадле.

Са укусом соли, дакле горчине, на уснама,
свака брига, бојажљивост и оклевање,
изгледа им нечасно и подло, а сама
помисао на старост, такође, не мање

од далеких тамних брда иза леђа.
Три мушкарца у добрим годинама
у праелементу што ослобађа међа,
још нежни пред најездом бора,

орни у разговору, мада су им позиције
о нацији, поезији и храни, у спору –
посматрају дебелу пучину где тоне к мору
искрзано сунце као потрошена новчаница.

ДОК СУНЦЕ ЗАЛАЗИ НАД ФАБРИКОМ ТЕКСТИЛА

Гледам две пруге потпуно бледе,
на небу, мислећи ко су та бића
што као богови у плаветнилу седе,
и презрив, поглед њихов блуди

изнад економија, географије и људи.
Сасвим је други распоред уточишта,
овде, где се лако прећуткују ствари.
Из друге стварности леже дворишта –

душе се ту мемљиво сећају свега;
док они заваљени сасвим у своду,
од анђела потражују кафе и киселу воду,
доле су знатно смањене принадлежности:

светло исписује небески кардиограм
залазећи иза земаљских шара свих
и читав крај, као неистражен стих,
тоне у самртно лепршави тил.

У ПОДРУМУ ОНКОЛОШКОГ

У подруму Онколошког, у новом
мантилу, чистачица млада, стоји,
сама, између рафова са којих
висе уснули и прашњави картони.

Начас, све је на школу подсети,
на библиотеку, па нехајно и лако
одложи прибор за хигијену, онако
као давно прочитану књигу.

У неону њен поглед задржава
гомила бачених отпадака – сплет
старих снимака удова и плућа,
да будем кратак: окончан свет.

Пазећи да рукама не дотакне
бојазни исписане на целулоиду,
она кофу хитро примакне зиду
уз замах одлучан, готово став.

Уобичајен покрет затим направи
метлом, правећи се да не гледа
шаре жирилица; будући дужна да преда
ходник чист, бескрајан и здрав.

ИВЕНТАР ЧЕРНОБИЛА

1

Беше ли то на крају оног месеца
који увек започиње кроз шалу?
Породичан, пролећни тролист, пође
у недељну шетњу – малу,

од комшија успут поздрављен
на добром српском – у добром метру
пењали су се, потом, ка центру
где се пазари штогод за кућу

или више, за стомак: мало
зелене салате, или саламе
зване смртовница због омота
црног; усред вавилонске галаме

кроз дим роштиљски јурцала су деца
за њима каскао бескућник, кер;
очеви су волели рок& колу
а синови препечен хамбургер.

На повратку у кишу млаку
упадоше: јаче пред кућом зајеча.
На детињу косу он стави шаку,
жена, пак, истури главу –

према облаку што се прикраде
однекуд у лику врховне птице –
да крупне капи, као охридске
бисере, сложи низ бело лице.

Кô слово на почетку пева
стајао је просјак, на крају улице,
други, с виолином, пева
контејнеру окренувши лице –

арију из преткосовске битке
уз наглашено назалне риме.
Заставе бежу скинуте с притке
и свет се није узнемирио тиме.

И дани прођоше. Тек накнадно
стиже забрана: да се краће борави
напољу, да се не излази по киши,
да се избегне лежање на трави,

не пије млеко и сир не узима;
у општој зебњи дани посташе тиши.
Свак се вратио оном што има,
реду, раду и драгим обичајима.

Над тамном веном канала и бара
лебдела је измаглица кô издисај
последњи болесника чија пара
са усана, на огледалу, шару утисне

уместо пољупца новом нараштају;
некуд прхнуше двоглаве птице.
Доцније тек почеше да се
климају зуби и померају границе.

Из провинције стиже извештај лак,
све је у реду, да се не брине.
Али, неке поете у потаји су, ипак,
монтирале језику друге риме –

било би, за свет, најбоље да се сви
озрачени прикупе на једном месту.
Док се зборовало, учас се све зби,
потрошише се и саме новчанице –

онај геније укротитељ муње и грома
претвори се у девојку без ознака ношње;
строги владар из прошлог века задоби
лик дечака вечно загледаног у крошње;

научник стари остаде без своје позе
регрутован у књижевника светског ранга.
И, дуж сливова и долина, откуца Морзе:
ку-ће-на-про-да-ју-од-кро-ва-до-пра-га.

Сендвичи су били спаковани у кесе,
уз цемпере лежале флаше вина,
ауто је био спреман да их однесе
до самог дна бившег мора – у села.

Док су промицале незаборавне али
неважне ствари – тарабе, торњеви,
споменици некаквих у рату палих,
булке у крви заспале крај друма –

на вестима огласише: нагло
радијација јача и колоне избеглица
огрнуте најлоном и нападнуте маглом
у запрегама разним на престоницу иду.

Излет је био планиран, да учине
једино што су могли јесте да јаче
пусте радио задужен да крчи –
уместо да гласно и јавно заплаче.

Ствари наумише да изгубе имена.
Сама их пустош свуда сабирала.
У дубини столећа иза крављег вимена,
ваздух се испуни нагазним минама:

са кашиком тек подиглом до усана,
за вечером, сусед је могао срести
суседа без ногу, главе, и мисли –
у облику плавкастотреперице вести.

Узмуваше се и хероји транзиције:
трк – у радњу – трк – у банку.
И нова се отворише светилишта,
ко што се отвара боца на шанку.

Али кад силом отворише саркофаг
оног који с другом беше паклу
у шетњи – био је празан; празнији
од призора у окну – на стаклу.

Пролеће изнова стиже по салама
и рафовима празнијим него цеп,
са говорима и поздравним салвама.
Пијемо нас неколико пропалих људи:

с којом сликом да се живи – у век
што жели да се раскусура
спремнији су већ стигли, уз звек
шлемова и звук транспортера.

На балкону, инвалид вири, рањен
изнова речима, с оградом изједначен
као јато гачака с новим грањем.
Диван, радиоактивни, сплет:

пролеће стигло спремно да стрепи,
живот, по огласима, читав – распет.
Од трга-каменолома тутњи јек:
негде се срушио зид, негде свет.

Ускоро сумрак свима постаде дражи
јер, у сфумату, омекшаше слике.
Заиста, чинило се сваком, тобож,
мењају се, набоље, ствари и прилике.

Почеше и навике да се негују.
Доручак се прескакао, ручало увече.
На посао ишло кад се стигло.
Вода је слободно почела да тече,

и нико више није обраћао пажњу
на појаву, неуобичајену – у комшилуку
одабрано друштво у сласт густира
шарана с пресећом главом, на луку –

из простог разлога што се призори
свуд удвојише захваљујући новом богу:
по удаљеним селима постаде нормално
да крава лиже теле са шест ногу.

У пљуску, са екрана кад затрепта,
прозбори неколико синова нације
спремних да објасне проценте
изолација и процес идентификације:

брате, није парадајз баштенски, већ нар,
градско зеленило камуфлажа је грашка;
ова скица згодан је кроки, што Ван дер Мар
уцрта, зором, у предворје ове ренесансе.

Дању се то збивало. Ноћу, демонстрације:
о канте шаке, дах у кофе, ритам шерпе.
Сви, сви су тражили предрачун, и елементе
у шетњи – месец заличи на малецки перпер,

а одјек, ћути; до грла у бетону
закопчан, саркофаг, уз једнолик зуј,
кроји капу далеких судбина у тону
састављајући с крајем почетак нови.

Моја реч је с вама, младићи
са спискова путника и регрута,
док венем сличан празном гнезду,
ван редовних, ваздушних, рута.

Високо над хоризонтом сунце виси
заклоњено сунцем. Ветрић, благ.
Век је, богме, тражио слику, и добио.
Драг му је мрак, мрак му је драг.

Отпевали дивни старци, метафоре се
распрснуле: срећни су градићи
који немају историју – бакалук ради,
корзо, баште такође, кафићи,

јер што је било то заиста беше.
Свакидашња успаванка већ оставља траг.
Опет тај осећај самоће ко разломак:
драг му је мрак, мрак му је драг.

ЛИДСКИ ГРОБ
(САРКОФАГ)

Изговори тихо ово име:
имало је намеру да пева.
Ово време отекло је низ риме
крвавог једног преподнева.

Пун је месец црвене дроби,
темељи се руше и пара шушти;
блесну кости: семе се коби.
(И залуд, звоно, сред немуштих.)

Да, то је крај – није мени
до речи – наоколо разапет
прави је свет, све невени.

Последња, песмо, све измени.
(Ко птица што мења у лету крет.)
И онда се у ваздуху скамени.

SAVE AS

Save as much as you can, and you'll be able to
buy the things you need without
paying too much for them. You can
save by buying in bulk, or by
buying on sale.

When you buy in bulk, you can save a lot of
money. For example, if you buy a
dozen eggs for \$1.00, you can save
\$0.50 by buying a dozen eggs for
\$0.50.

When you buy on sale, you can save a lot of
money. For example, if you buy a
shirt for \$10.00, you can save \$2.00
by buying it for \$8.00.

When you buy on sale, you can save a lot of
money. For example, if you buy a
shirt for \$10.00, you can save \$2.00
by buying it for \$8.00.

АСФАЛТНА БАЗА

Мало подаље од савског пристаништа,
близу места где труну олупине
речних бродова што не вреде ништа
више од речи потрошених у шетњи,

сиђох, пред мрак, до самог дна:
некаква авет ту је шљунак млела
уз тутњаву, остављајући без сна
сав околни свет, усијан и врео.

Ту заћутах ко црни утопљеник
малочас извађен, надутих плућа,
скривајући поглед, пред гомилом
заклоњен у бари мазута и пружа,

у прабини рано оседелој, и у болу,
док тутње тешки камиони носећи
ка периферији катран и смолу,
уз кликтај сирена и писак галебова.

ВЕЧЕРЊА ДИЈАГНОЗА

Много сам времена пропустио
попуштајући ситним задовољствима,
уместо да сам, редовно, пред свима,
узимао јак аспирин налик песми.

Да сам просто само отицао,
ко жлезда кад натекне уз ујед,
уместо што сам силно протицао
пуштен ко хладан млаз са чесме.

Проћердао сам свашта, никад сит,
никад задовољан приликама,
уверен да другачијим сликама,
осим мојих, нема места.

За часе што с ветром прохујаше
немам милости и не молим.
Посматрам само цветање руже.
То је оно што лечи, што боли.

Између зидова библиотеке градске
и зграде познате као Сану,
дакле у светларнику, иза даске
маховином обасуте, у полумраку,

далеко од каквих сметњи или буке,
испод прозора који не гледа нигде,
голубије јато скупило је своје бриге,
птичије, на месту недостојном

летача, витког Икара, и свих осталих
што винуше се зарад нас у бескрај.
Можда су ту нашли обећани рај
свој, у плаветнилу изгубљени дом,

чим весело разговарају на тему –
добро им је, судећи по измету и перју.
Не желе, изгледа, никако да утекну с тог
места где им је легло, постеља и гроб.

ИЗВЕШТАЈ О ПЕСНИКУ

Гледао сам, синоћ, Хомера на стадиону,
за време пројекције филма о Троји,
на платну већем од било ког, у боји,
наравно, и техници за нас сасвим новој.

Седео је незаинтересован, нагнут малко.
Такав је био, ономад, у театру градском,
с рукама ослоњеним на колена лако,
на једној представи по његовој грађи.

Такав је све време био, док су се мењале
сцене љубавне за сценама ратним.
Није мрдноуо ни дрвеног кад уведоше коња,
ни кад су се клали ножевима златним.

Ни кад је онај, стрелом, погодио оног у пету,
није трепнуо, као да таквих свуд има.
Видех га после „Код Лире“ како узима
пљескавицу на кајмаку. И пиво.

МАЛО ИЗАБРАНИХ СТИХОВА

Проврила је брзо експрес-супа.
И гулаш са резанцима бледим.
Напољу сумрак је већ седим
праменовима обавијао сваку кућу.

И рекох: слова што за собом вучем
нестаће једном, на друму у бари,
у речима других, и у другој ствари.
И отворих ризлинг, ратна берба.

И музику пустих са новог CD-рома,
да приуштим благодати сјаја
ни због чега пропуштеног лета.
Пред крај почетка и почетком краја,

хладан лахор још само носио је,
с црне и мокре гране, сваком у лице,
сенку сувог лишћа што висило је
као смежуране старачке мошнице.

ОТКУЦАН СВЕТ

Упутила се једна мала кућа
на леђима власника, пужа,
на пут од отвора за топловод
– дуж беле црте што се пружа

по средини улице – до решетке
за канализацију наспред друма,
у време кад се на путовање
осмелише само сишавши с ума.

Ево и ја тако ходам, просед,
нове звуке слушајући сетно
на трг избијам, у свачији посед.
На јутрење звонили су мобилни.

Ходао сам доста, преко обичаја,
поред лепоречивих билборда,
свет посматрајући ко шољу чаја.
Без циља лутајући, потом.

ИЗМЕЋУ ДВА МОСТА

Заваљен на клупи између два моста,
старац један, низводно 3 km од куће,
загледао се у хотел преко мутне воде,
и шибицу усправљену, звану „Ушће“,

запаљену у бомбардовању бучном,
у ноћи пуног месеца, пред лето.
Држао је у руци савијене новине,
панталоне су му падале за петом.

Загледан у послератни приказ
као да се присећао свог рата,
крви коју је газио до колена.
Ноздрве је ширио мирис блата –

за њега мирис барута донесен
изнова на клупе између шимшира:
мирис који би распознао и мртав.
Због којег у животу нема мира.

ЈАБЛАНОВИ У ДУНАВСКОЈ

Јабланови су путокази што хује.

Пролази транспорт ко живот
што пролази: док мотори брује
јабланови дрхте, високи, у зраку

следећи дугу и тамну путању
своје сенке растурене по сумраку.
Свакојака јата надлећу их дању.
Лепет крила тада шум појача.

И шуме тако, ноћу, изнад друма,
огрнути мраком, у пози осматрача
на крају булевара, ко на крају ума,
не знајући шта шуштање значи

голих грана или лишћа мокрог.

Знам шта тај вапај жели да означи:
дивотан је понад глава покров
зором донесен и озрачен јутром.

КАКО ВРЕМЕ ЛЕТИ

Свет нас напушта одједном,
не лагано, с мером, изокола,
како се тврди и како пишу
књиге којима верујем до бола.

Као доказ прилажем увеле
фотографије из ранијег доба,
кад ме није било: знаке, веле,
времена морам да упознам.

Свиће зора лумповат се мора,
пева један здружен с контрабасом;
и као одломци разбијене чаше
који захтевају учешће с тацном

на којој је донесена међ свет,
шетам сатима улицама разнесен.
С десна ми прилази од злата
јабука; с лева намигује тзв. јесен.

НОЋ НА ЈАЛИЈИ

по В. Д.

Са обронака теразијских силази
чопор паса и журно хита к реци,
размењујући тешке, немуште речи,
у ноћи влажнијој од женских суза.

Док, у даљини, муње успостављају
најбољу везу са земљом и светом,
шарајући руменом веном ко цветом
чаршаве in flagranti затечене,

с виком се отвара црни кишобран
грађанина изашлог из хаустора
нервозним кораком, љутог што мора
извести љубимца у позни сат,

доле, где се улица у крст рачва
и ветар опустели парк пресеца:
где пијанац зурећи у грлић месеца
размењује кратке поруке с њим.

КАТРЕН КАО КАНОН

Песма је истински пут међу путевима,
у животу сви други су путеви истине
додељени створу понаособ да има
чиме да се занима док не мине.

Песма је истински пут, чувај се песме
у гневу или љубави претераној: уме
да скрене с пута све што не сме
прићи бездану и тами на ивици шуме.

Истински пут на овоземаљском тасу
јесте песма помешана са стварима;
још више, то је најава присуства у часу
док нигде ниси а посвуда те има.

Запевај кад никоме није до појања,
макар у себи: научи песму на време
да се око тебе вије и посвуд пријања.
И воли је ко искушеник своје бreme.

ЗИМСКИ КАТРЕН

Сав град је потонуо у седим сликама.

На последњи починак отишао је неко
испраћен тужним, црним приликама,
грактањем врана и смрзнутом јеком.

Не веје више, али проба да ли хоће:

опустеле пијаце и тргови, ни пси не лају.
За наше ситне туге ни врапци не хају:
расути пупољци по гранама голим.

Стојимо како стоје црни споменици,
кварећи околину ко штампарске грешке
кад покваре књигу; и на тој слици
наше стопе одоше без нас – пешке,

у једно време што тежи другом смеру.

Са снегом све оно што је смер било
увиђа да мора променити намеру.

Не веје више, али проба да ли хоће.

КАТРЕН КАСАПИНА

Моја реченица је увек спремна
за рад на крвавом пању,
елегантна, и усавршена у клању
материјала за вечно гладне.

Кад је анђелима досадно
долете између коски и бутова,
у гнезда кобасица, или саламуру.
Свој дах удену између удова

на кукама – смрзнутог ткива.

И ударају ко лабудови крилом
по крви што свуд плива.

Само ме каткад растужи отисак

на пању, или сев бледог лица,
док душом белесају и круже
алатке смрти: А) љута секирица
Б) тестера В) виљушка и нож.

УЛИЧНИ КАТРЕН

Капље са стреха успорено и косо.

Распричали се олуци о давно мртвима.
Dance macabre живима пред носом,
са сеансом на плоту и на зидовима.

Света нестаје што се мрак пресвлачи.

Ко тек обешени свстиљке се клате.
Кроз поставу капија ветар бива јачи:
све нас љубазније давне слике прате.

Уличице, мила другарице, ако
каквог дана самотник један црни
лупом потпетица твоје срце тако
узбуди, оћути ко сада, не претрни.

Подсети га, да сам прошао туда,
истим правцем куд му мисли броде.
Пусти нека коради имају труда.
Нестаће и они, у мраку да нас сроде.

СЛАНКАМЕНСКА КАНТИЛЕНА

Нема бољег места да се душа
отпусти, вели отац, загледа
у реку, испод прозора болничке
собе, по којој се размотава дан.

Очи су му водама опијене.
Само још њихов одраз стане,
као сјај небеса, да шири зене
већ неком недогледу обећане:

гледа ко да ми срце гледа,
као да га с друге стране воде
чека нов живот, испочетка.
У прозору протече комад неба

и на високо узглавље саспе
мало тамне и дубоке сени.
С тог места, доле, указа се мени
увела трава, и љуштуре риба.

ТРИ ДАНА НА СЕЛУ

Шетао сам равницом, дуго.

Ко некада Пушкин у пољу
корак сам мерио штапом,
пуштајући оку на вољу.

Иза је остало село, па звоник.

Тек расцветан багрем, бео,
заувек загледан у небо,
шуштао је као невестин вео.

Био сам на ти са успоменама.

Чепркао по њима, пребиро.
Ништа не нађох нарочито
ново, што до тад нисам дио.

Шетао сам по навици, дуго.

Ко некада, дечак кад сам био,
бежећи шинама, пругџм,
од сеоског гробља далеко.

ПРОДАЈЕМ ЗЛАТНИ ДЕЛИШЕС

Грана јабуке што хрли навише
ко зна чији је огранак почетка.
Продужена рука неког века.
Вапај давно отетог из света.

Грана само ћути и мирно стоји
чекајући да је узнемири дах
севера или упокоји предах
јесени пре магленог врхунца,

кад све клоне за једрим сликама
урамљеним у виду гоблена,
а испод крошње тражи плена
кртица свикла на правило гробно.

Тамни заборав свуд се спушта
за кратко: утишан свет ће стати
иза тог плода што се злати
уместо светла и место сунца.

ПРЕДВЕЧЕРЈЕ

Пред бакалницом старица стоји
окожена чопором аутомобила
привезаних за метал-паркинг-била.
У селима се тако привезују коњи.

Окна старих зграда, у боји
њених очију, цакле се около.
Грађани, уз буку, товаре кесе
у гепеке: она стоји, стоји, стоји.

Крајичком ока само мотри,
као да чека исписника-друга,
све пролазнике редом – и стоји.
Градом се спушта вечерња туга.

Расвета запрети ко куга: она неста.
Још сат или два лебдеће изнад града
њезин лик у диму контејнера
и вијугати црна хаљина ко цеста.

УЛАЗ У ПРОГРАМ ЗОРЕ

За Д. Н.

Све појаве још су неме,
сличне танкој траци светла
палој на образе хризантеме;
и њихај грана старог дуда.

Однекуд прхне залудели кос.
Још сновијају ратници, криминалци,
рођаци, деца и огледала зналци;
и трептај росе у врх цвета.

Већ се дигла ужарена зеница
уз помоћ невидљивог крана,
прве вести слетеше са екрана;
и јецај светиљке за мраком.

Устала је земља и тешко дише,
поранила кућа и на ноге стаје,
све је светло и светлије постаје;
и урлик петла усред света.

ПОХВАЛА ПЛАСТИЦИ

Вири из земље до пола укопана
пластична кеса у боји меда,
ко рука каквог мртваца бледа,
на ливадском плишу затечена.

Кад дуне ветрић помакне је
на другу страну, па врати –
натраг преко згужваних влати.
Сатима се преко ње живот ваља.

Пржи је јара и спира јетка киша.
И нема од кога шта више да таји.
Одбачена и празна као корачаји
незнанца прошлог ко зна куда.

Трајаће тако хиљаде година;
ако је не дохвати каква ватра
отвараће немо уста – ко врата
бескућника – ко уздах бескраја.

ТРАМВАЈ НАЗВАН ДВОЈКА

Сиђох низбрдо, улицом до краја,
да узмем превоз следећи,
пред вече; са оглас-паноа
један лик гледао ме претећи.

Не беше никог; најтише звуке
разносио је по шинама ветар,
зивкајући вечност на тренутке.
Шкрипнуше врата – на крај света.

Због чега сам у ноћи спреман
да некуд одем макар на трен.
За лутања времена немам.
Можда сам постао само плен

навике о промени и њеној моћи.
Уплашен бескрај севну низ шине.
За њим престрављен утекох хитро
не дочекавши трамвај из даљине.

ПУТ ЗА КЕЈПТАУН

Једном, кад сунце захлади
отићи ћу, хитно, у далек крај.
Са шеширом натученим до ува.
Да срцу свом пронађем рај.

Живео сам на значајном месту,
где се васцели дан воде сусрећу.
Сит се нагледах беде и недаћа.
Живим и даље, на сву срећу.

Понекад, у атлас завирићу.
Зелене горе и пусте доље
са овдашњим рекама мирим.
Једном ћу отићи у Кејптаун.

А знам, померити се нећу.
Не могу напустити ову песму.
Увек закон добовања капи
натера руку да заврне чесму.

ТУГА И ОПОМЕНА

Кад лишће зажели да опадне
узме облик природног штамбиља.
С небеског јастучића падне
уредан отисак жутог биља:

покрије брег и испуни кутак
у тишини отужној бескрајно.
Одмах из албума, такође жутог,
оживе слике начињене давно,

у младости невештој – с важним
паспартуом прошлог века;
са ликовима чедним и одважним,
кад је *нишџа* морало да чека.

И душа их одмах избрише,
уз ромор сличица са интернета.
Одједном поколења нема више,
а лишће пада наочиглед света.

У ПОЗНУ ЈЕСЕН

Види – како ослобођено цитата
 нестаје лето ниско у трави.
И сваког дана све немирнија
 јесен се питањима радости бави.

Пљусне сваки час преко прага.
 То се у ритму небо бори.
Нестану једно за другим лица.
 За њима недостају одговори.

Низ влагу сокака и дворишта
 изнова коси рукопис навали
остављајући да покислу тезу
 потврде бара и пијанац пали.

Не хаје јесен ни за шта.
 И свет не уверава: ти си трајан.
Види – док мокру живину вабиш,
 праг твој постаје бескрајан.

СЕРЕНАТА

Све бледи од ледене туге.

Гледај како се повиле влати:
магла се спушта, неће стати,
чак до пристаништа и реке.

Чуј, спусти се овамо до обале.

Нађи ме загледаног у тамни рт
за којим нестаје лађа ко смрт
кад зађе за леђа болесника.

Спусти се степеништем до воде,
као да идеш на последњи пут,
не страхуј: није због нас двоје жут
Месец по окнима дуплирао лице.

Дођи да видиш кад невиди се.

Кад добро се чује у доба глуво.
С речима стојим заденутим за уво.
И један стих пробада ми ребра.

БАШТА, ПЕПЕО

За време летњих вечери
не дешавају се сувишна чуда.
Поветарац само уверава себе
како је свилена завеса луда

што не прихвата његов зов.
Ништа није сувише далеко,
ни све тако сувише близу.
Свет је у сфумату меком.

Ја стојим сам у дну баште
с вилама ко ознаком моћи,
пазећи да варница не утекне
с топлог згаришта у ноћи.

Пепео тек разгрнем да видим
какву тајну у врелини скрива.
Од онога што вечерас спалих
шта лебди изнад тамних њива.

ПТИЧЈИ ТРЕТМАН

Тачно знам кад сам спазно
две вране: у време неке кише.
Нагло слетоше на ПТТ кабл.
Око подне не беше их више.

Дођу изненада и затрепере
крилом над стварима у кући.
Црним метром хитро измере
свет у који не могу никад ући.

Упркос свој тој вештини,
не памте породично гнездо:
ђубриште, са ког узлетеше,
уз крик родитеља, за звездом.

Понекад је довољно гледати
призор који само душа узе.
Кад прхну – како за вранама
у повор капну нечије сузе.

ПОСЛЕ ИЗБОРА А ПРЕ РАТА

На прозору врабац откуца час,
кљуцкајући лим ко Морзе.
Живот се загрцну и загрли нас
с болом изражавајући саучешће.

Облаци су јуришали све брже
не хајући за молбу да стану.
Комшија је, у свануће, промакао
окренувши поглед у страну.

Празна чаша оћута на столу,
бистра ко поглед после кише.
Зурећи у отворене конзерве
регрути одредиште променише,

док си мрмљала о нечем у сну,
навлачећи чаршав уз скуте.
Док сам ко слепац пипкао стакло
кроз завесе мало размакнуте.

ОДЛАЗАК МЛАДИЋА

Посматрао сам војне транспортере
камуфлиране гранама јоргована
поломљеног још прошлог дана.

Бректали су дуж главне улице.

И младиће видех под шлемовима.
На ушима су имали слушалице.
Никог нису гледали у лице
занети наредбом о покрету.

Са тротоара махали су грађани
весели као деца на паради.
Сви уверени да је само њих ради
организован тај слет гусеница.

И букете су бацали на возила
славећи унапред херојско доба.
У јутро, град задоби лик гроба.
Са мртвим цвећем на реверу.

ТРАКТАТ ТРЕЋЕГ ДОБА

О, добри дани пред смрт саму,
што долазите споро или изненада
банувши – на корак пред таму,
кад сваки детаљ прелази у слику:

неко вас се плаши чим се роди.
Безброј пута мислећи на крај,
препуштају стварност да се догоди
другом, дајући сву прилику,

једину и заувек намењену,
нечијем делу или чину скритом,
да на видело изађу након
свега – у живом светлу при том.

И склањају се у своје црне собе
бежећи од ближњих ко у поље
запамћено по боји у остави
затурене порцеланске шоље.

ПОЕЗИЈА ЈЕ РАД

Поезија је рад, рече узгред неко
у друштву веселом и припитом,
не обазирући се ни мало, при том,
на састав присутних за столом;

беше ту, поред адвоката, лекара,
машинских инжењера, неколико
дама непознатог занимања, ликом
један сличан политичару, питом:

ум по свету, а секира за вратом.

Знали су понеки стих, у неко доба,
после десерта диже се један лик
и поче: од колевке па до гроба...

Напољу се било смркло и на окна
падали су одломци граматике.

У дну сале, до кухињског паравана,
блистао је живи кип из антике.

НИЈЕДАН ДАН БЕЗ РЕТКА

Стајао сам над писоаром наднесен,
лик свој гледајући на плочицама,
обрисаним крајем прошлог века,
у касно поподне, пред саму јесен.

Беше лепо уживање тог дана,
два-три оштра и добро вино потом,
захваљујући спонзору који о том
што чаврљасмо не знаде ништа.

Помислих, Боже, ово је добар живот;
а никад нисмо били партнери.
Обраћао сам ти се кад је требало,
и повремено се посвећивао вери.

Још малкице сам мислио о том,
загледан у ореол мутних капљица
што ме огрташе неком добротом.
И прође дан као сваки други.

ПОЕЗИЈА НАС ГЛЕДА

У време кад су се песме писале
на цедуљицама, тоалет папиру,
по маргинама што су мирисале
на лук и проминцле, песме су

имале статус повлашћене нације.
Данас, народ осећа како су
стихови потребни само празником.
Откад се поезија посвуда расу

и постаде дело спојено са кишом,
сунцем, ветром и грмљавином,
када нас нетремице гледа кришом
са тавана кроз пукотину црепа,

или са ђубришта у палежа пари,
мој занат постаде непотребан.
Део упутства за употребу ствари
које никад употребити нећу.

САН У МАЛОЈ КУТИЈИ

За Д. Б.

Заспао сам, у малој кутији,
у вароши оног песника без рима,
чија жена је желела да има
зелено дрво, да за њом трчи.

Беше лето, могло се спавати
не тражећи од домаћина ћебе.
Ни за храном није било потребе
никакве, можда још мало вина,

те заспах за час; у неко време
створи се крај мене црна прилика,
више на попа него другог лика,
нудећи ми пуну шаку чварака.

Поезији је добро кад је масна,
рече очински, тек да би реч утро.
У малој кутији не беше јутро
када се, ознојен, из сна тргох.

КОД ИНТЕРНЕТ ПРОВАЈДЕРА

Купио сам количину времена
код интернет провајдера; зором
једва чекам да се отиснем
у стерилних пространства гору,

остављајући своје најрођеније.

Нека рачунар потроши минуте,
сате и године зарађене рођењем.

Ствари једном морају да заћуте.

Једва чекам да безбројне иконице,
ко одблесци мртвих, засијају редом;
да једнолично зашуми процесор
и екран засија месечином бледом.

И све што будем видео и чуо
саопштићу другом; а они даље.
Ако је живот илузија нека траје
то осећање најближе уметности.

РАД ПОМОЋУ МИША

Познајем песника који је радио
 помоћу миша раније, у ћутању,
пре најезде компјутерских хорди
 мишева упућених у путању

тајни које доприносе стиху:
 имао је увек нешто, и био у стању
дивне опсесије, некад као лабуд,
 други пут с главом на пању.

Његов је миш знао Млечни пут
 и претрчавао га редовно дању;
у благим ноћима бар трипут,
 не признавајући дејство маглина.

Данас, свима је дато да кликују
 и с лакоћом развијају свој слик.
Само десном руком прихвате
 оптичког миша и клик: клик.

Испод слике Три Светитеља
поставили смо компјутер: на столу,
онако, како се у најдубљем болу
у покривку белу мртвац ставља.

И стајали смо зурећи тупо,
у екран бледи, треперави,
онако, слични гуштерима у трави
док сунчев диск посматрају.

Прво се прозор отворио, онако,
са иконама у раму, непознатим,
свезнајућим и светлим, а затим –
раскрилише се светске двери.

Загледани, не пуштајући глас,
немо смо се питали једно:
хоће ли то светлуцаво биће
успети, овакве, да запамти нас.

Песма је непознат документ
потребан каткад у некој ноћи
без шума и гласа, док се ехо
сећања таласа по голој самоћи,

кад нема светла и траг не остаје
ничег да се о том разговара,
и уз залогај, уосталом, утврди
припадност ствари која ствара

свет утекао из нечијег ока;
у земљи опраној после дуге кише,
са мирисом трулим кад се дижу
нове слике и лагано брише

свака разлика зрака и праха, дакле,
у ноћи кад си нико и никог нема
између нити разапетих понад
тек рођених, песма се спрема.

ПЕВАТИ СЕ МОРА

Песникиња под чијом смо се стрехом окупили представља данас један *бележ* српске поезије. Одложив свој алат она се само придружила онима који своју радионицу остављају отвореном – са најбољим понудама мајсторског дара. У ствари, велики песници умиру да би се исти остварио приказ: баштеници се могу на њих ослонити ако на време схвате да обнова већ обновљеног не представља одлике мајсторства.

Висина – колика је дубина лирске мелодије, ширина – колика је стаза памћења и језика, и сигурност – као оданост вери и природи, атрибути су поетске грађевине Десанке Максимовић.

Припадала је оним људима који дух предака носе лако, а искуства предају без остатка, са подједнаким осећањем правичности и љубави, детиње среће, трезвености и умности. Као да није певала само свој век, као да је певала из века у век, везући своју песничку поруку. Само такав дух може допрети до оне тачке у коју увире сваки национални дамар, а извире говор који више није песников, него говор његовог народа.

Када сам је видео први пут био сам основац који је почињао да памти стихове и учи шта у животу није добро; последњи пут, на моје питање шта је за поезију најбоље, одговорила је са две речи – дуг живот. У ствари, песникиња Десанка Максимовић учинила је, читавим својим бићем, оно што је за уметност најпотребније: запамтила је све, и све опевала.

Генерација песника којој припадам настојала је, успињући се у стваралаштву, да се утемељи у потпуно индивидуалан поглед на живот, свет и песništvo, што је за прилике у којима смо живели било нешто неуобичајено, неразумљиво и за многе неприхватљиво. Своју поетику градили смо на сазнањима и достигнућима предходника и савременика, без предрасуда према домаћим величинама и страним наметањима; оно што нам је било на уму јесте да се

зачне један, макар и у уобразиљи, нов прилог традицији српске поезије. На таквим постулатима градио сам сопствену стратегију лирике.

Лирика, свакако, спада у ону врсту уметности у којој је све, посебно речи, осетљиво на најмању промену. Њено основно правило, уосталом, вели да песник никада не сме да се понавља. То је одувек био модеран налог за писање песама. По томе, модеран израз у поезији био би део оне песничке традиције који различито мисли и носи нове намере, резултате и деловања, чија су достигнућа другачија и далекосежна, пре свега у исказу, форми и језику – слика новог бића, новог доба и новог осећања. Модерно је у дослуху са судбином.

Повинујући се модерном, мишљења сам да добра лирска песма, ако се тако може рећи, представља графитну оловку у сваком срцу или, још боље, интернет у оловци. Лирски песници су људи који безазлено иду напред, знајући да свет поезије и свет који окружује поезију никад неће бити направљен по њиховој вољи, начелима или плановима. Ако је нешто од тог посла и оствариво, онда је то помисао да после њих, на терену који су они рапчистили и уредили, ниче зграда која ће многим бити блистав дом, у коме неће царовати зле слутње и где ни за кога неће морати да се траже помиловања, макар и у облику молитве.

Певати се мора. Ако је то већ тако, ово морање треба обавити с вољом, једноставно и непосредно; стихови не настају на основу измишљених доживљаја. С таквим осећањем, под стрехом Десанке Максимовић, примам ову високу награду.

(Реч на уручењу награде „Десанка Максимовић“, 16. маја 2007)

О ОВОМ ИЗДАЊУ

У овом издању, како и у свим претходним, садржане су све нове и поправке, које су се pojavile у оригиналу, и које су bile потребне, kako bi se osiguralo, da li je tekst ispravan i da li je lako razumljiv.

— У овом издању, kako i u svim prethodnim, sadržane su sve nove i popravke, koje su se pojavile u originalu, i koje su bile potrebne, kako bi se osiguralo, da li je tekst ispravan i da li je lako razumljiv.

— У овом издању, kako i u svim prethodnim, sadržane su sve nove i popravke, koje su se pojavile u originalu, i koje su bile potrebne, kako bi se osiguralo, da li je tekst ispravan i da li je lako razumljiv.

Овај избор има седам целина, насловљених према књигама песама објављеним у протеклих тридесет и пет година, сабраних на једно место.

Аутор се потрудио да им да заједнички наслов који најпотпуније одговара овако састављеној збирци. Овде су се нашле оне песме које, условно речено, најбоље представљају сваку његову књигу, а потом, колико је то могуће, показују његов став о поезији.

Читав избор није, међутим, „избор цвећа“, већ покушај да се, не удаљавајући се превише од опште-познатих мерила, направи квалитетан личан избор песама. На другом месту и другој прилици он би другачије изгледао. Будући да су песме истргнуте из својих циклуса, једино су усаглашаване према насловљеним збиркама и објављују се уз мање техничке интервенције.

С.З.

О ПЕСНИКУ

Слободан Зубановић рођен је 16. марта 1947, у Београду. Студирао је на Филолошком факултету. Радио је на пословима уредника за поезију, секретара и оперативног уредника листа „Књижевне новине“ (1982–2001). Био је главни уредник часописа за поезију и теорију поезије „Поезија“ (1996–2002). Главни је и одговорни уредник „Књижевног магазина“, месечника Српског књижевног друштва (од 2001), чији је један од оснивача 2000. године. Члан је Српског ПЕН центра и Српског књижевног друштва.

Објавио је књиге:

Кудатило, песме (Просвета, Београд, 1973);

Из заоставшине, песме (Просвета, Београд, 1982);

Домаћи дух, песме (Београдски издавачки графички завод, Београд, 1983);

Рейоршер, песме, (Рад, 1986);

Десећ ђесама – десећ разговора (са Михајлом Пантићем), разговори са српским песницима (Матица српска, Нови Сад, 1992);

Страшегија лирике, песме (Нолит, 1995);

Скок преко сенке, есеји (Српска књижевна задруга, Београд, 1995);

Саркофаг, песме (Народна књига, Београд, 1998);

Друм за Кареју, путопис (Источник, Београд, 1998);

Море око Београда, записи о београдским песницима (Филип Вишњић, Београд, 2005);

Слик, есеји и чланци (Народна књига, Београд, 2005);

Save as, песме (Плато, Београд, 2005);

Дорћолски дисконџ, песме (Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“, Чачак, 2006);

Атлас о Црњанском, есеји (Завод за уџбенике, Београд, 2007).

Приредио је књиге:

Душан Вукајловић, *О свећлосџи, о нежносџи, о мраку* (изабране и нове песме постхумно издање),

приређивач са Милутином Петровићем (Београдски издавачки графички завод, Београд, 1995);

Успомене поезије, избор из модерног српског песништва (часопис „Поезија“, Београд, 2000).

Писац је сценарија:

Десет ђесника (са Михајлом Пантићем), циклус од десет ТВ емисија о српским песницима, ТВ Београд: Љубомир Симовић, 1992; Рајко Петров Ного, 1992; Десанка Максимовић, 1994; Јован Христић, 1994; Иван В. Лалић, 1994; Борислав Радовић, 1994; Милован Данојлић, 1994; Милутин Петровић, 1994; Мирослав Максимовић, 1994; Раша Ливада, 1995;

На углу где златна жреда пресеца сокак хлебарски (поезија Жарка Васиљевића), 2000;

Човек пева после раша (поезија Душана Васиљева), 2000;

Хлеб и вино, 2000;

Слова славе (ходочашћа Светом Сави), 2001;

Ускршње ђесме, 2001;

Обично јушро (поезија Милоша Комадине), 2002;

Мозаик (поезија Јована Грчића Миленка), 2002;

Правила живоша (поезија Александра Ристовића), 2002;

Каранџин (поезија Раше Ливаде), 2002.

Песме су му превођене на енглески, руски, француски, италијански, пољски, румунски, белоруски, кинески, шведски, словеначки и македонски језик.

Осим награде „Десанка Максимовић“, за песничко дело и допринос српској поезији, добитник је „Дисове награде“ за свеукупно песничко дело, као и награда „Васко Попа“, „Милан Ракић“, „Исидора Секулић“ и „Нолитове награде“.

САДРЖАЈ

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА ИЛИ ЗАПИС О СЕДАМ НАСЛОВА / 7 /

КУПАТИЛО (1973)

- Опет јутро / 13 /
Треба написати писма / 14 /
Прозор / 15 /
Филм почиње у осам / 16 /
Обдарен ћутањем / 17 /
У десном углу / 18 /
Чекајући драгу / 19 /
Изненада поново Симонида / 20 /

ИЗ ЗАОСТАВШТИНЕ (1982)

- Прва песма / 23 /
Друга песма / 24 /
Септембар / 25 /
Откуцај / 26 /
Некад / 27 /
Уверење / 28 /
Уредништво: / 29 /
Тапет / 30 /
А то је / 31 /
Свраб / 32 /
Оток У. Сунце. Зној. Жеље / 33 /
Подрум. Угаљ. На угљу мачак / 34 /
Путник друге класе. Воз 4529. Карта
важи два дана / 35 /
Синоћ – / 36 /

ДОМАЋИ ДУХ (1983)

- Пијење воде / 39 /
Портрет уметника / 40 /

Зграда бр. XII / 41
Мали проблем / 42
Дијалог на паркиралишту / 43 /
Говор једног ћутања / 44 /
Зима, валцер / 45 /
Деца, огњиште, добар ручак, црна кафа / 46 /

РЕПОРТЕР (1986)

Догађај или пролог / 49 /
Посета са отвореним дијалогом / 50 /
Размена порука / 51 /
На бунару дашчица / 52 /
Једни међу другима / 53 /
Тачан исход / 54 /
Песма за тридесет пет песника / 55 /
Силазак Цигана на пијацу Бајлони или
комшијска балада / 56 /
Књижевна вечера на крају века / 57 /

СТРАТЕГИЈА ЛИРИКЕ (1992)

Адреса / 61 /
На прави начин читам / 62 /
Све више је слика у нама / 63 /
Перионица „Компресор“ / 64 /
Лирика, опет / 65 /
Снимак димњака топлане поред реке / 66 /
Грк тражи собу / 67 /
Циглана на крају града / 68 /
Лична белешка / 69 /
Према Царској бари / 70 /
Диван је кићени Срем / 71 /
Бесана ноћ у дому стараца / 72 /
Кад будем имао 64 године / 73 /
Било је касно / 74 /
Код „Глумца“ / 75 /
Капела поред болничког центра / 76 /
Живот у комплетима / 77 /

САРКОФАГ (1998)

- Вечера на Суматри / 81 /
У очекивању бомбардовања / 82 /
Олуја над вактарницом / 83 /
Час археологије / 84 /
Кућна аутопсија / 85 /
На Краљичиној плажи / 86 /
Док сунце залази над фабриком текстила / 87 /
У подруму Онколошког / 88 /
Инвентар Чернобила / 89 /
 1 (Беше ли *ѿо* на крају оног месеца) / 89 /
 2 (На *поврајку* у кишу млаку) / 90 /
 3 (И дани *прођоше*. Тек *накнадно*) / 91 /
 4 (Из *провинција сѿиже* *извештај* лак,) / 92 /
 5 (Сендвичи су били *сјаковани* у кесе,) / 93 /
 6 (Сѿвари *наумише* да изгубе имена.) / 94 /
 7 (Пролеће *изнова сѿиже* *ѿо салама*) / 95 /
 8 (Ускоро сумрак свима *ѿосѿаде* *дражи*) / 96 /
 9 (У *ѿљуску*, са екрана *кад зашрејѿа*,) / 97 /
 10 (Моја је реч с вама, *младићу*) / 98 /
Лидски гроб (Саркофаг) / 99 /

SAVE AS (2005)

- Асфалтна база / 103 /
Вечерња дијагноза / 104 /
Голубији наук / 105 /
Извештај о песнику / 106 /
Мало изабраних стихова / 107 /
Откуцан свет / 108 /
Између два моста / 109 /
Јабланови у Дунавској / 110 /
Како време лети / 111 /
Ноћ на Јалији / 112 /
Катрен као канон / 113 /
Зимски катрен / 114 /
Катрен касапина / 115 /
Улични катрен / 116 /
Сланкаменска кантилена / 117 /
Три дана на селу / 118 /
Продајем златни делишес / 119 /
Предвечерје / 120 /
Улаз у програм зоре / 121 /

Похвала пластици	/ 122 /
Трамвај назван двојка	/ 123 /
Пут за Кејптаун	/ 124 /
Туга и опомена	/ 125 /
Упозну јесен	/ 126 /
Серената	/ 127 /
Башта, пепео	/ 128 /
Птичји третман	/ 129 /
После избора а пре рата	130 /
Одлазак младића	131 /
Трактат трећег доба	/ 132 /
Поезија је рад	/ 133 /
Ниједан дан без ретка	/ 134 /
Поезија нас гледа	/ 135 /
Сан у малој кутији	/ 136 /
Код интернет провајдера	/ 137 /
Рад помоћу миша	/ 138 /
Save as	/ 139 /
X.doc	/ 140 /

СЛОВО У БРАНКОВИНИ

Певати се мора / 143 /

О ОВОМ ИЗДАЊУ / 147 /

О ПЕСНИКУ / 149

Слободан Зубановић
КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

Уредници
Ана Ћосић-Вукић
Дејан Михаиловић

Идејно решење корица
Добрило Николић

Ликовни уредник
Ратомир Димитријевић

Графички уредник
Миољуб Поповић

Издавачи
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“
Издавачко предузеће ПРОСВЕТА а.д.
Београд, Чика Љубина 1
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

За издаваче
Ана Ћосић-Вукић
Зорица Мијић
Сретен Угричић

Штампа
ЕЛ-КЕЛИМЕХ
Београд

Штампано у 600 примерака

ISBN 978-86-07-01799-7

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ЗУБАНОВИЋ, Слободан

Кад будем имао 64 године : изабране песме / Слободан
Зубановић. – Београд : Задужбина „Десанка Максимовић“:
Просвета : Народна библиотека Србије, 2008 (Београд : Ел-
-келимех). – 156 стр. ; 22 см. – (Награда „Десанка Максимо-
вић“)

Тираж 600. – О песнику: стр. 149 -150.

ISBN 978-86-07-01799-7 (Просвета)
